Från: [redacted]
Skickat: Mon, 30 Sep 2024 14:02:55 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: Expediering av Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan - diarienummer: RS 2024-0344
Bilagor: §162 KS Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen(536268).pdf, Bilaga 1 - Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen(529084).docx, Bilaga 2 - Yttrande från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms samråd om regional utvecklingsplan(529086).pdf, Bilaga 3 - PM, RUFS 2060 - Norrtälje kommuns prioriteringar(529087).pdf, Bilaga 1 - Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen(529084) (0)_TMP.pdf, Protokollsutdrag 2024-09-26 § 101 Yttrande över remiss ny regional utvecklingsplan.pdf

Hej!

Expediering av rubricerat ärende beslutat på Kommunstyrelsens sammanträde den 9 september, samt beslutat på direktionen Sjukvård och omsorg i Norrtälje den 26 september.

Bilagt är Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan, Bilaga 1, i word- samt pdf-format.
Bilagt är även yttrande från Stockholm Nordost, Bilaga 2, som Norrtälje kommun står bakom, samt det PM med Norrtälje kommuns prioriteringar, Bilaga 3, som kommunen tidigare kommunicerat till Region Stockholm.

Vänliga hälsningar
Norrtälje kommun genom

[redacted]
Översiktsplanerare
Planenheten

Norrtälje kommun
Box 800, 761 28 Norrtälje
Besök: Estunavägen 14

[redacted]

www.norrtalje.se

När du skickar e-post till Norrtälje kommun innebär det att vi behandlar dina personuppgifter.
Läs mer om vad det innebär på norrtalje.se/personuppgifter

Kommunstyrelsen

§162 Dnr KS 2024-983

Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna samhällsbyggnadskontorets förslag till yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Sammanfattning av ärendet

Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan beskriver en vision, övergripande mål och prioriteringar samt en rumslig utveckling som illustreras i en strukturkarta och en plankarta. Norrtälje kommun ser i huvudsak positivt på planen som en gemensam regional målbild och ett viktigt gemensamt verktyg för regionens aktörer, men anser att kommunens särskilda förutsättningar och utmaningar bör synliggöras mer i planförslaget. Norrtälje har mycket att bidra med i regionen, som attraktiva livsmiljöer, värdefulla besöksmiljöer och tillgång till jordbruksmark för ökad självförsörjning i regionen. För att bibehålla och utveckla de styrkorna och nå en hållbar utveckling i regionen, även när invånarna blir fler, behöver den regionala tillgängligheten och transportsystemet utvecklas i takt med bebyggelseutvecklingen. Det är viktigt att infrastruktursatsningar görs, att hela regionen inkluderas i transportplaneringen och att viktiga funktioner och kopplingar synliggörs i en framåtblickande strukturkarta och plankarta. På så sätt kan en verklig flerkärnighet skapas där regionala stadskärnor, landsbygdsnoder och serviceorter kan avlasta den centrala regionkärnan. Norrtälje kommun anser även att den regionala utvecklingsplanen bör bygga vidare på den flerkärnighet som redan finns i regionen idag och att Norrtälje stad bör ses som en regional stadskärna.

Beslutsunderlag

§85 SBU Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Tjänsteutlåtande - Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Bilaga 1 - Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Bilaga 2 - Yttrande från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms samråd om regional utvecklingsplan
Bilaga 3 - PM, RUFS 2060 - Norrtälje kommuns prioriteringar

Beslutande sammanträde

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta i enlighet med kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskotts förslag, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Region Stockholm - Synpunkterna skickas elektroniskt till registrator.rlk@regionstockholm.se i både word- och pdf-format. Diarienummer RS 2024-0344 ska anges.

Handläggare

Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje kommun

Norrtälje Energi AB

Norrtälje vatten och avfall AB

Paragrafen är justerad

NORRTÄLJE KOMMUN

2024-08-21

Norrtälje kommuns yttrande över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Norrtälje kommun har blivit inbjuden att yttra sig över Region Stockholms förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Norrtälje kommun, Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun, Norrtälje Energi AB och Norrtälje vatten och avfall AB har samordnat sina yttranden och besvarar remissen gemensamt.

Norrtälje kommuns landsbygdsråd och skärgårdsråd har blivit tillfrågade att yttra sig under processen med framtagande av kommunens remissvar. Synpunkter har inkommit från LRF Norrtälje kommungrupp, Rådmansö nordost utveckling i samverkan (NORIS) samt Väddönavet och Väddöbygden, vilka har beaktats och delvis inarbetats i kommunens yttrande.

Kommunen har tagit del av samrådsförslaget och ser i huvudsak positivt på den regionala utvecklingsplanen som en gemensam regional målbild och ett viktigt gemensamt verktyg för regionens aktörer. Norrtälje kommun har i remissvaret lyft synpunkter som syftar till att förtydliga Norrtälje kommuns förutsättningar och hur kommunen kan bidra i den regionala planeringen. Enligt önskemål har Norrtälje kommun disponerat remissvaret enligt de frågeställningar som regionen önskar få skriftliga inspel på.

Norrtälje kommun är en del av Stockholm Nordost och står, utöver kommunens egna remissvar, även bakom Stockholm Nordosts remissvar avseende den regionala utvecklingsplanen, se bilaga 2. Norrtälje kommun har inför samrådet även lämnat ett skriftligt PM till regionen, se bilaga 3, med kommunens prioriterade frågeställningar samt haft ett möte med projektledning och regionpolitiker den 20 oktober 2023. Norrtälje kommun förutsätter att även de synpunkter som lämnats i det skriftliga PM:et samt i tidigare dialoger med regionen tagits om hand och tas hänsyn till vid fortsatta revideringar av den regionala utvecklingsplanen efter samrådet.

Styrkor och utmaningar

Styrkor

Norrtälje kommun ser positivt på att Stockholmsregionens styrkor lyfts i samrådsförslaget och delar regionens bild av att det finns mycket att vara stolt över i regionen. Norrtälje kommun, som är en kommun med stora landsbygds- och skärgårdsområden, ser att styrkorna *livskvalitet* och *närhet mellan natur och stad* med fördel kan utvecklas i planförslaget. Det är positivt att det framgår att Stockholms län är Sveriges tredje största landsbygdslän och att Stockholmsregionen är unik i att kunna erbjuda både storstadens

POSTADRESS
Box 800, 761 28 Norrtälje
Samhällsbyggnadskontoret

BESÖKSADRESS
Estunavägen 14

KONTAKT
0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

utbud och landsbygdens och skärgårdens kvaliteter. Vad som skulle kunna understrykas mer är dock möjligheten att bo på landsbygden eller på en skärgårdsö och samtidigt kunna vara verksam på den attraktiva arbetsmarknad som Stockholmsregionen erbjuder. Förutsättningarna för detta har ökat ytterligare som en följd av ökade möjligheter att arbeta på distans. Vidare bidrar det stora utbudet av fritidshus i regionen till ökad livskvalitet för många invånare då de kan växla mellan storstadsliv och avkoppling med korta avstånd. Norrtälje kommun har omkring 26 000 fritidshus som erbjuder en lugn fristad och ett attraktivt fritidsboende eller deltidsboende för flera av regionens invånare.

Vidare ser Norrtälje kommun att Stockholmsregionens styrkor vad gäller besöksnäring skulle kunna understrykas mer i planförslaget. Stockholms skärgård, som med över 30 000 öar är unik i världen, kan med fördel lyftas tydligare som en styrka i regionen. Skärgården och kustsamhället utgör attraktiva besöksmål, men även boendemiljöer för många fastboende och deltidsboende. Norrtälje kommun har en levande skärgård med flera fastboende och en stark entreprenörsanda. Kommunen vill understryka vikten av att skapa möjligheter för invånare att leva och verka i skärgården året runt för att skapa en levande skärgård som också skapar förutsättningar för besöksnäringen. I detta är satsningar på replipunkter, infrastruktur, kollektivtrafikförbindelser och fiberanslutningar viktigt. Vidare är det viktigt att värna om en hållbar besöksnäring där utmaningar med ökade trafikmängder, avfall och miljöpåverkan också omhändertas och hanteras i takt med att både invånare och besökare blir fler.

Norrtälje kommun ser vidare att tillgången till ett akutsjukhus i norra delen av regionen är en viktig styrka. Norrtälje sjukhus är region Stockholms nordligaste akutsjukhus med närakut, akutmottagning, intensivvård, röntgen och specialistmottagningar. Sjukhuset har Norrtälje kommun, som utgör en tredjedel av länets yta, som upptagningsområde men har även tagit emot patienter från Vallentuna och Österåker. Befolkningen i Norrtälje kommun uppgår under delar av året till 150 000 invånare med deltidsboende, fritidsboende och besökare. Förändringar i vår omvärld har satt fokus på frågor om kris, beredskap och militär upprustning. Norrtälje kommun ser därför att tillgång till akutsjukvård i regionens perifera delar i sammanhanget är en viktig styrka att lyfta. Tillgång till akutsjukhus i regionens nordligaste delar kräver en långsiktigt hållbar finansiering. Förutsättningarna för detta är en fortsatt utveckling av Norrtälje stad och sjukhuset.

Norrtälje kommun vill även lyfta Norrtäljemodellen som en styrka. Norrtäljemodellen är en inkluderande samverkan som skapar integrerad hälso-, sjukvård och omsorg för invånaren. Genom samarbete mellan beställare, utförare och övriga samhällsaktörer skapas förutsättningar för utveckling och innovation. Norrtäljemodellen ger Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje kommun helt andra förutsättningar än övriga kommuner att finna och genomföra sammanhållna vård- och omsorgslösningar.

En annan styrka som med fördel kan lyftas mer i planförslaget är tillgången på jordbruksmark och förutsättningarna för livsmedelsproduktion inom Stockholmsregionen.

Inom Norrtälje kommun finns det drygt 30 000 hektar jordbruksmark. Det är en stor andel av länets totala jordbruksmark och en viktig resurs att värna för att trygga livsmedelsförsörjning och ökad självförsörjning både för kommunen och länet. För att kommunen ska kunna bidra med livsmedelsförsörjning är det dock viktigt att kapaciteten värderas både i vardag och i kris och att investeringar och satsningar görs i jordbruket för att bibehålla den produktionskapacitet som finns.

Utmaningar

Norrtälje kommun ser positivt på att ordet *hållbar* har lagts till i visionen eftersom det betonar betydelsen av den första utmaningen som beskrivs, dvs. hur regionen kan växa på ett hållbart sätt när invånarna blir fler. Kommunen vill dock understryka att en hållbar utveckling ser olika ut i regionens olika kommuner. Norrtälje kommun är en stor kommun till ytan och har en varierande karaktär som skiljer sig från flera av de andra kommunerna i Stockholmsregionen. Landsbygden, skärgården och kustsamhället är tre olika sammanhang med olika utmaningar och olika förutsättningar för den fysiska planeringen, vilket bör tydliggöras.

Att nå en hållbar utveckling i regionen, även när invånarna blir fler, ser Norrtälje kommun till stor del handlar om den regionala tillgängligheten och transportsystemets utveckling. Om Stockholmsregionen fortsatt ska kunna erbjuda livskvalitet, närhet mellan stad och natur samt attraktiva och tillgängliga miljöer för både invånare och besökare är det av stor vikt att transportsystemet utvecklas i takt med bebyggelseutvecklingen. Det är bra att ökad efterfrågan på infrastruktur lyfts som en utmaning i planförslaget, men detta borde ges mer utrymme i planförslaget och satsningar i transportsystemet borde även synas i strukturkartan och plankartan. För att öka andelen hållbara transporter är det viktigt att Norrtälje kommun inkluderas i regionens transportplanering och kopplas ihop med övriga regionen så att arbetspendlare och andra resenärer kan ta sig inom, samt till och från kommunen på ett hållbart sätt. För en kommun som Norrtälje så kommer det fortsatt finnas en stor efterfrågan hos invånare att bosätta sig på landsbygden. Då är det viktigt att infrastruktursatsningar görs och även synliggörs i en mer framåtsyftande strukturkarta och plankarta så att det finns incitament att bosätta sig i eller i närheten av exempelvis en landsbygdsnod eller serviceort. På så sätt kan en verklig flerkärnighet skapas där regionala stadskärnor, landsbygdsnoder och serviceorter kan avlasta den centrala regionkärnan. Vidare kan pendlarparkeringar, elektrifiering av fordonsflottan och minskat behov av resande till följd av ökat distansarbete också bidra till minskade utsläpp och en mer hållbar utveckling även på landsbygden.

Det stora antalet fritidshus i kommunen är en viktig styrka för regionen, men det gör även att antalet invånare varierar markant över året. Kommunens drygt 65 000 invånare kan under perioder uppgå till närmare 150 000 invånare med deltidsboende, fritidsboende och besökare. Detta skapar en komplexitet i att balansera boendebehov, samhällsstrukturer och infrastruktur samt kräver uppmärksamhet för att skapa en hållbar och sammanhållen livsmiljö för både permanenta och tillfälliga invånare. Att fritidshusägare inte syns i statistik skapar också utmaningar när det planeras för offentlig

service samt regional service såsom kollektivtrafik. Att allt fler invånare arbetar på distans och delar sitt boende mellan olika delar av regionen ser Norrtälje kommun är en utmaning för hela regionen som med fördel kan lyftas mer i planförslaget. Arbetspendling och resmönster kommer att vara svårare att förutse när invånare har ökad flexibilitet i vart, när och hur de behöver resa till sina arbeten.

Norrtälje kommun instämmer vidare i att energiförsörjning och ett ökat behov av elproduktion i regionen är en viktig utmaning. Kommunen anser dock att nätkapacitetfrågan är en ännu större fråga som också bör lyftas. Samverkan om lokal produktions- och efterfrågeflexibilitet i regionen är viktigt.

En viktig utmaning är även hur vi kan minska skillnaderna i livsvillkor och öka tryggheten. Norrtälje kommun ser positivt på att hälso- och sjukvårdsfrågor har fått mer utrymme i planförslaget men ser att det finns flera utmaningar som vore bra att synliggöra mer i den regionala utvecklingsplanen. För Norrtälje kommun blir det tydligt i planförslaget hur stor betydelse Norrtälje sjukhus har i norra delen av regionen. Tillgången till Norrtälje sjukhus är, som lyfts tidigare, en styrka. Utmaningen ligger främst i den långsiktiga och hållbara finansieringen där Norrtälje kommun och kommunalförbundet ser möjligheter i ett större upptagningsområde genom förändrade flöden inom Region Stockholms akutsjukvård.

En annan utmaning är att kunna erbjuda jämlik vård och omsorg till befolkningen i en vidsträckt landsbygds- och skärgårdskommun. Landsbygden har generellt en äldre befolkning, med sämre hälsa, lägre utbildningsnivå och lägre inkomster. Samtidigt begränsas tillgången till vård och omsorg av långa avstånd, sämre kollektivtrafik-förbindelser och vägar samt större svårigheter att rekrytera kompetent personal. Norrtälje kommuns befolkning i åldern 65 år och äldre beräknas uppgå till 32 procent år 2040. Knappt var tredje person i Norrtälje kommun kommer då att räknas till den åldrande befolkningen. Särskilt stor är ökningen bland andelen personer 80 år och äldre, den del av befolkningen som mest frekvent är multisjuka och därmed har störst behov av kontakt med sjukvården. Därtill är vård och omsorgsbehovet redan idag större i Norrtälje kommun än i länet i övrigt.

Husläkarverksamheten ska vara förstahandsvalet för att tillgodose befolkningens behov av medicinsk behandling, omvårdnad, förebyggande insatser och rehabilitering. Primärvården är också första linjen avseende psykiatri. I en kommun som Norrtälje är förmågan att bibehålla och utveckla möjligheterna att bo och arbeta på landsbygd och skärgård en förutsättning för en fungerande hälso- sjukvård- och omsorg till hela befolkningen. För att klara uppdragen krävs fungerande kollektivtrafikförbindelser, trygga vägförbindelser och inte minst digital räckvidd. Digitalisering lyfts både nationellt och regionalt som ett strategiskt område för att klara hälso- och sjukvården i framtiden.

Vidare delar Norrtälje kommun regionens bild av att det är en stor utmaning att nå klimatmålen och att skapa en robust och motståndskraftig region. Vad gäller klimatförändringar ser kommunen att frågan om torka kan lyftas mer i planförslaget. Det

är viktigt att kunna hantera skyfall och mer extrema regnväder, men likväl viktigt att ha beredskap för att kunna säkerställa tillgång till dricksvatten under torra perioder. Nödvattenplan och användning av tekniskt vatten för att hushålla med dricksvatten hade med fördel kunnat utvecklas mer i planförslaget.

Norrtälje kommun noterar vidare att bredbandsmålet har tagits bort sedan RUFS 2050, förmodligen för att de flesta kommuner redan har uppnått målet. Norrtälje kommun har dock en del fortsatta utmaningar med digitalisering och bredbandsutbyggnad. Kommunen vill även lyfta fibernätens betydelse ur ett kris- och beredskapsperspektiv. För Region Stockholm i allmänhet och skärgårdskommuner som Norrtälje, Värmdö, Österåker, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn är fiberkommunikation ut i skärgården av stor relevans vid allvarliga händelser eller angrepp utifrån, oavsett om det är civila anläggningar eller ”hemliga”. På motsvarande sätt ser kommunen att de master som idag inte har fiber utan är rena länkmaster också behöver anslutas fast för att trygga kommunikationen.

Vad gäller utmaningen om kompetensförsörjning så instämmer Norrtälje kommun i regionens beskrivning av svårigheterna med en åldrande befolkning, invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden, matchningsproblematik samt bostadsbrist. Kommunen ser att den demografiska utmaningen med en åldrande befolkning hade kunnat lyftas mer i detta avsnitt. Vidare vore det bra om framtida tillgång till kollektivtrafik och möjligheter till arbetspendling också lyftes kopplat kompetensförsörjning. Norrtälje kommun vill understryka vikten av att bostäder och arbetsplatser planeras i ett sammanhang för att underlätta möjligheten för invånare att bo nära sin arbetsplats.

Vision, mål och prioriteringar

Norrtälje kommun bedömer att vision och mål i huvudsak visar regionens vilja och bidrar till visionen om att vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i. Norrtälje kommun ser positivt på att de övergripande målen slagits samman till tre, då det ger ökad tydlighet och överblick över vad regionen vill åstadkomma. Däremot noterar kommunen att det är ett stort antal mål, ställningstaganden och prioriteringar kopplat till de övergripande målen vilket gör dem något svåra att navigera bland. Flera av de övergripande målen konkretiseras inte i målen eller prioriteringarna på nivåerna under, synergier och målkonflikter beskrivs inte tydligt och en del mål motsvarar lagkrav som hanteras på kommunal nivå. Norrtälje kommun önskar ett tydligare fokus på de mellankommunala och regionala frågorna i den regionala utvecklingsplanen.

Det är flera viktiga mål som lyfts under det övergripande målet om en jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö. Att det fortsatt byggs bostäder i regionen och att bebyggelseutvecklingen planeras i samklang med kollektivtrafiken är viktiga prioriteringar att arbeta med. Det framgår av planförslaget att RUFS ska vara en utgångspunkt i statlig och regional infrastrukturplanering. Då bör strukturkartan vara mer framåtblickande och kopplingen mellan RUFS och länsplan förtydligas. Vidare ser Norrtälje kommun att målen om stärkta livsvillkor, jämlik folkhälsa och en levande landsbygd och skärgård till stor del

handlar om att låta befintliga mindre orter utvecklas och bidra till den flerkärnighet som eftersträvas. Norrtälje stad kan med fördel pekas ut som en regional stadskärna vilket kommunen utvecklar resonemanget om under avsnittet om plankarta i detta yttrande.

Kommunen anser vidare att den regionala utvecklingsplanen borde nämna något om de pågående stora nationella och regionala omställningsarbetena, *God och nära vård* och *Hållbar socialtjänst*. Region Stockholm och länets kommuner har en gemensam samverkansstruktur kring hälsa, vård och omsorg i Stockholms län som skapar förutsättningar för samverkan kring psykisk hälsa och suicidprevention. Norrtälje kommun ser behov av att genomförande och uppföljning av den nya regionala utvecklingsplanen kopplat till målet *Förbättra folkhälsa i hela länet* behöver samordnas med det länsgemensamma arbetet om god och nära vård och inriktning psykisk hälsa och suicidprevention. Indikatorer för dessa utvecklingsområden torde även ha bäring på den regionala utvecklingsplanen. Kommunen ser också att omställningen till en ny socialtjänstlag, med förtydliganden gällande socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen, kan lyftas inom det prioriterade området *stärkta livsvillkor*.

Norrtälje kommun anser att det är bra att tillgängligheten till Arlanda tas upp som viktigt. Detta bör dock synliggöras även i strukturkartan och i plankartan om den rumsliga inriktningen ska stämma överens med de mål och prioriteringar som beskrivs. Norrtälje kommun ser även att förutsättningarna med digitalisering hade kunnat utvecklas i detta avsnitt av planförslaget. Det finns stor potential för IoT-satsningar för hela länet, dvs. uppkoppling av infrastruktur såsom allt från pumpstationer till papperskorgar.

Vidare ser Norrtälje kommun att målet om en tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp är viktigt. Civil beredskap är en viktig fråga som generellt kan utvecklas mer i planförslaget. Norrtälje kommun anser vidare att det är bra att fjärrvärmen lyfts - både för att avlasta elnätet när det gäller uppvärmningsbehov, och för att större värmeunderlag i fjärrvärmenätet ger ökade förutsättningar till elproduktion med kraftvärme. Kommunen hade gärna sett att den regionala utvecklingsplanen även behandlat frågan om hur man ser på mer framtidsorienterade energilösningar, såsom energikombinat för utnyttjande av restresurser, cirkularitet (energi och näringsämnen från matavfall, slam mm) samt produktion av e-bränslen.

Norrtälje kommun noterar att förslag på indikatorer samt hur dessa kopplar till målen i den regionala utvecklingsplanen ska presenteras i granskningsskedet. Kommunen anser att det hade varit bra att redan till samrådsskedet få ta del av regionens förslag på indikatorer, dels för att det hade gett en bättre förståelse för målen, dels för att kommunen då enklare hade kunnat reagera på och kommentera förslagen. Norrtälje kommun har inga konkreta förslag på indikatorer i nuläget, utöver vad som tagits upp tidigare om indikatorer inom andra pågående länsövergripande utvecklingsarbeten inom vård och hälsa, men bistår gärna regionen i detta arbete om sådant behov finns.

Rumslig utveckling och plankarta

Strukturkartan

I planförslaget anges det att strukturkartan visar de övergripande strukturerna för regionens rumsliga inriktning med en flerkärnig sammanhängande bebyggelsestruktur som stöttas av ett transportsystem som knyter ihop regionens olika delar. Norrtälje kommun anser att syftet med strukturkartan är bra och ser positivt på att regionen behållit den flerkärniga strukturen. Kommunen anser dock att det saknas ett flertal viktiga funktioner i kartan och att kartan bör vara mer framåtblickande. Strukturkartan ska visa en vision för 2060 men saknar en målbild för transportsystemet i sin helhet. Det finns således en diskrepans mellan skrivningen om ett transportsystem som ska stötta bebyggelseutvecklingen och knyta ihop regionens delar och det som redovisas i kartan. Strukturkartan saknar också koppling till utredda behov i Region Stockholms Kollektivtrafikplan 2050. Roslagsbanan till Rimbo bör synas i strukturkartan som en viktig koppling för att inte omöjliggöra en sådan utveckling på längre sikt. För att bebyggelseutveckling och utveckling av transportsystemet ska gå hand i hand bör kopplingen mellan regionplan och länsplan utvecklas så att regionplanen får ökad betydelse i arbetet med framtagande av länsplanen. Strukturkartan bör inte heller enbart visa beslutade investeringar i transportinfrastruktur.

I strukturkartan pekas regionalt viktiga hamnar i Hallstavik, Grisslehamn och Kapellskär ut. Det saknas dock redovisning av infrastruktur i kartan för hur man tar sig dit. På samma sätt anser Norrtälje kommun att det är underligt att endast E18 till Norrtälje stad markeras i kartan, inga kopplingar till övriga orter i kommunen eller över regiongränsen redovisas. En karta som endast visar infrastrukturkoppling mellan Norrtälje stad och centrala Stockholm tenderar att motverka den avsedda flerkärnighet som ska ligga som grund för den rumsliga inriktningen. För en kommun som Norrtälje, med stora landsbygdsområden, är även noder i angränsande län av betydelse för vardagliga ärenden och service. Viktiga stråk och kopplingar i Uppsala län bör synas i strukturkartan. Investeringar i Forsmarks kärnkraftverk gör att kopplingar över regiongränsen norrut längs väg 76 kommer bli viktiga framöver. Norrtälje kommun har redan idag cirka 2 000 arbetspendlare till Uppsala och Arlanda, och Arlanda väntas växa med upp till 30 000 fler arbetsplatser till år 2030. Förbindelsen mellan Norrtälje kommun och Uppsala och Arlanda bör tydliggöras i strukturkartan.

Norrtälje kommun vill även uppmärksamma regionen på Norrtälje stads betydelse i den norra regiondelen. Kommunen ser att Norrtälje stad med fördel kan pekas ut som en regional stadskärna i strukturkartan då staden stämmer väl in på den beskrivning av regionala stadskärnor som ges i planförslaget. Mer utförligt resonemang om Norrtälje stad som regional stadskärna återfinns nedan, under avsnittet om plankartan.

Norrtälje kommun värdesätter att den regionala grönstrukturen och de gröna kilarna har utvecklats i det nya planförslaget. I strukturkartan redovisas den regionala grönstrukturen med pilar till angränsande län. Det ser Norrtälje kommun som positivt eftersom

grönstruktur är både en mellankommunal och mellanregional fråga. Kommunen noterar dock att det saknas en pil norrut från Norrtälje kommun trots att det finns höga värden längs kusten och på Singö exempelvis. Det vore även värdefullt om det framgick tydligare vilka värden grönstrukturen motsvarar samt vilka värden i Uppsala län som de gröna pilarna syftar att knyta an till.

Plankartan

Norrtälje kommun ser positivt på att det framgår i planförslaget att gränserna på plankartan är schematiska och översiktliga och anser att det är viktigt att samtliga myndigheter och aktörer som använder sig av den regionala utvecklingsplanen har förståelse för det.

Bebyggelsestruktur

Norrtälje kommun har tidigare framfört att bebyggelseområden, befolkningskoncentrationer och strukturer behöver synliggöras i plankartan om den ska vara vägledande. I nuvarande planförslag anges Rimbo och Hallstavik som strategiska bebyggelselägen vilket Norrtälje kommun uppskattar då det ligger mer i linje med kommunens syn och planering för orterna. Kommunen delar även regionens bild av att Älmsta och Bergshamra fortsatt bör vara utpekade som landsbygdsnoder. Kommunen ser också positivt på att serviceorter redovisas i plankartan eftersom det bidrar till en mer nyanserad bild och ökad förståelse för hur bebyggelsen på landsbygden ser ut. Kommunen noterar att befintliga tätorter redovisas i Uppsala län medan det i Stockholms län är befintlig bebyggelse som visas. Det hade varit bra om befintliga tätorter redovisades även i Stockholms län för att ytterligare tydliggöra var mer tät bebyggelse i form av tätorter finns inom det egna länet.

Landsbygdsnoder och serviceorter har viktiga funktioner som knutpunkter med tillgång till nödvändiga tjänster och transporter. Det framgår av planförslaget att samtliga landsbygdsnoder bör ha tillgång till kontinuerlig kollektivtrafik till närmsta kommuncentrum och att det i serviceorter bör finnas förbindelser med kollektivtrafik till närmsta kommuncentrum. Norrtälje kommun håller med om detta och anser att det är av stor vikt att kollektivtrafikförbindelser till och från landsbygdsnoder och serviceorter bibehålls och utvecklas.

Norrtälje kommun anser vidare att det krävs prioriterade åtgärder för kärnöar och replipunkter då de har stor betydelse för kustsamhällen och skärgårdens hållbara tillväxt. Det behövs också tydliga definitioner av begreppen samt en tydlig ansvarsfördelning mellan regionen och kommunerna för hur kärnöar och replipunkter ska tas om hand och utvecklas.

Norrtälje stad som regional stadskärna

Norrtälje stad anges som ett strategiskt centrumläge i plankartan. Dessa lägen utgör, enligt planförslaget, lokala platser för centrumfunktioner. Syftet med de strategiska centrumlägena är att främja en jämlik tillgång och närhet till olika typer av service i

Stockholmsregionen. För de strategiska centrumlägena ska kopplingen till större regionala målpunkter, såsom närmaste regionala stadskärna, prioriteras.

De regionala stadskärnorna beskrivs i planförslaget som målpunkter för ett större regionalt omland. Stadskärnorna har genom sina lägen, funktioner och höga regionala tillgänglighet förutsättningar att utvecklas till naturliga lokaliseringsplatser för näringsliv och regionalt viktiga funktioner, till exempel utbildning, vård, samhällsservice, kultur, nöjen och idrott. Utvecklingen i de regionala stadskärnorna ska komplettera och avlasta den centrala regionkärnan och bidra till att fler får närhet till arbetsplatser, service och kollektivtrafik, särskilt i delar av Stockholmsregionen där tillgången till dessa funktioner är låg.

Norrtälje kommun utgör omkring en tredjedel av regionen till ytan och bör ses som en delregion i sig. Norrtälje stad är kommunens centralort och förser stora delar av kommunen med arbetstillfällen, service och kollektivtrafik. Staden är därmed en målpunkt för ett större regionalt omland.

Som påpekats tidigare har Norrtälje kommun omkring 26 000 fritidshus, och detta innebär att det bor ett betydande större antal personer i kommunen än det folkbokförda antalet. När varje fritidshus är bebott med tre personer[1] uppgår det faktiska antalet personer boende i kommunen till omkring 144 000 invånare, vilket då gör Norrtälje till länets näst största kommun sett till antalet invånare. Även när endast 65% av fritidshusen är bebodda är Norrtälje länets näst största kommun, då med totalt 116 000 invånare.

I Norrtälje stad finns ett av regionens sju akutsjukhus. Närmast belägna akutsjukhus är Danderyds sjukhus som ligger omkring 55 kilometer bort. Avståndet mellan Danderyds sjukhus och akutsjukhuset i Uppsala är ungefär lika långt. Om Norrtälje sjukhus inte fanns skulle avståndet mellan Singö och närmsta akutsjukhus i regionen vara omkring 95 kilometer, i stället för 46 kilometer som är avståndet till Norrtälje sjukhus. Sjukhuset har stort upptagningsområde och fyller en oersättlig funktion för regionens norra delar. Samtidigt ökar vårdbehoven i och med en åldrande befolkning i länet. Behovet av arbetskraft till sjukhuset kommer därmed öka de kommande decennierna och det pågår planläggning för att utveckla sjukhuset. Behovet av arbetskraft till sjukhuset medför ett behov av god kollektivtrafikförsörjning till Norrtälje stad och tillräcklig bostadsförsörjning i staden.

I Norrtälje stad finns en stor del av arbetstillfällena i kommunen och efter Stockholms stad är Norrtälje den kommun i länet med störst andel som bor och arbetar i samma kommun[2]. Statistik om resande och pendling från de tätorter som i RUFS 2050 anges som landsbygdsnoder visar att Norrtälje stad är den huvudsakliga pendlingsorten för de fyra

[1] Genomsnittlig befolkning per småhus
[2] Statistik från SCB år 2021 (Länk: SCB och SCB)

landsbygdsnoderna i Norrtälje kommun (Rimbo, Hallstavik, Älmsta och Bergshamra)[3]. Norrtälje stad trafikeras av två stomlinjer mot Stockholm och Uppsala och med över 20 linjer mot övriga Roslagen samt kommunens tätorter och landsbygd. Staden utgör därmed den viktigaste bytespunkten för den tredjedel av regionen som utgörs av Norrtälje kommun.

Arlanda-Märsta och Täby-Arninge är de närmsta belägna regionala stadskärnorna till Norrtälje kommun i planförslaget. Mellan Herräng, länets nordligaste tätort, och Arlanda-Märsta eller Täby-Arninge är det omkring nio mil körväg. För Singö är sträckorna mer än tio mil. Avståndet Herräng-Norrtälje stad är drygt fem mil. Regionplanen har för avsikt att peka ut en flerkärnig region där de regionala stadskärnorna avlastar och kompletterar den centrala regionalkärnan, framför allt i delar av länet där tillgången idag är låg. De befintliga regionala stadskärnorna fyller inte en sådan funktion för de norra delarna av regionen. Anledningen till detta är att de flesta föreslagna stadskärnorna är centralt lokaliserade, sett till hela regionen. En flerkärnig struktur bygger på att utpekade kärnor har möjlighet att omhänderta de behov som finns i regionen och då har den geografiska spridningen av kärnorna stor betydelse. Arlanda-Märsta och Täby-Arninge har inte de geografiska förutsättningarna för att fylla ett sådant behov för den tredjedel av regionen som Norrtälje kommun utgör, men Norrtälje stad har det.

Norrtälje stad tillsammans med den flerkärniga struktur som finns inom kommunen med Hallstavik och Rimbo som kommundelscentrum, Älmsta och Bergshamra som landsbygdsnoder och det flertal serviceorter som finns i alla delar av kommunen skapar ett nätverk av noder som förser omgivande landsbygd och skärgård med service, arbetsplatser och kollektivtrafik. Norrtälje stad har därför en avgörande funktion som centralort och port till resterande region. Norrtälje stad behöver således ges förutsättningar för en fortsatt stark och hållbar tillväxt för att regionens norra delar ska ha tillgång till den service som planförslaget har ambition att skapa samt bidra till en mer jämlik, tillgänglig och inkluderande region i stort.

Stadskärnan i Norrtälje stad är en regionalt unik resurs med sin närmast medeltida gatustruktur och bibehållna småstadskaraktär med mestadels träbebyggelse. Stadskärnan är ett riksintresse för kulturmiljövården och lockar många besökare under stora delar av året. Norrtälje stad är en drivkraft för besöksnäringen i regionen men även övriga delar av kommunen, såsom skärgården, utgör en viktig del av besöksnäringen i regionen. Genom bättre kommunikationsmöjligheter till Norrtälje stad från resten av regionen, men även från Norrtälje stad till resterande kommun, stärks förutsättningarna för besöksnäringen i kommunen och möjligheterna för fler hållbara besöksmål året runt på landsbygden och i skärgården.

[3] Region Stockholm - Landsbygdsnoder - statistik om befolkning, bebyggelse, sysselsättning och service (Länk)

Norrtälje stad är idag en viktig nod i regionen. Från alla områden i Norrtälje tätort kan Norrtälje stadskärna nås med cykel inom 15 minuter, detta framgår av analyser utförda av både Region Stockholm[4] och Norrtälje kommun[5]. Vid slutet av 2022 uppgick invånarantalet i Norrtälje tätort till 23 148 personer enligt SCB. Om Norrtälje stad hade varit en regional stadskärna hade den då varit det femte största regionala stadskärnan, större än Flemingsberg, Arlanda-Märsta, Södertälje och Skärholmen-Kungens kurva.

I granskningsförslaget till fördjupningen av översiktsplanen för Norrtälje stad planeras staden att utvecklas med 12 000 – 14 000 nya bostäder till år 2050, vilket skulle innebära en fördubbling av invånarantalet i staden. Bostadsutvecklingen planeras framför allt till kollektivtrafik- och centrumnära lägen där förutsättningarna för hållbart resande och interregionala resor är goda. Utöver omfattande bostadsutveckling planeras även för en stor utveckling av industri- och verksamhetsmarken vid Norrtälje stad. Även personal- och besöksintensiva verksamheter planeras till kollektivtrafik- och centrumnära lägen. Stadsutvecklingen av Norrtälje stad som kommunen råder över genom fördjupningen av översiktsplanen samt efterföljande detaljplaneläggning bör gå hand i hand med regional planering och investeringar såsom kollektivtrafikförsörjningen, utveckling av bytespunkter, terminaler och depåer i kollektivtrafiknätet samt planering av utvecklingen av cykelvägar längs det statliga vägnätet. Norrtälje sjukhus ligger i ett kollektivtrafik- och centrumnära läge. Regionstyrelsens arbetsutskott beslutade i juni 2023 att inleda en förstudie gällande om- och utbyggnad av Norrtälje sjukhus och tidsperioden för genomförandet av projektet beräknas till mellan 6-10 år.

Mot bakgrund av det som framgår av planförslaget och ovanstående ser Norrtälje kommun att Norrtälje stad snarare är att se som en regional stadskärna än ett strategiskt centrumläge. Norrtälje stad kommer över en lång tid framöver fortsätta växa och utgöra en än mer betydelsefull målpunkt för ett större regionalt omland snarare än en lokal centrumfunktion. Det är av stor vikt att samordna den kommunala och regionala planeringen när staden utvecklas, i syfte att skapa en attraktiv, jämlik och hållbar region. Region Stockholm behöver se till hela regionens behov i arbetet med den rumsliga inriktningen och den regionalt prioriterade bebyggelsestrukturen, därför ser Norrtälje kommun att Norrtälje stad behöver vara utpekad som en regional stadskärna.

Transportsystem

Vad gäller transportsystemet ser Norrtälje kommun att flera viktiga transportstråk saknas även i plankartan och att plankartan till stor del redovisar en framskrivning av nuläget snarare än en framtidsvision för regionens transportsystem. Norrtälje kommun ser det som problematiskt att endast beslutade inventeringar redovisas i plankartan. En regional utvecklingsplan med målåret 2060 behöver ha ett tydligt framtidsperspektiv och inte utgå från att människors resmönster kommer fortsätta precis som idag. Mängden biltrafik har

[4] Region Stockholm - Potential för arbetspendling med cykel i Stockholms län (Källa)
[5] Norrtälje kommun - Fördjupning av översiktsplanen för Norrtälje stad, granskningsförslag (Källa)

ökat snabbt och stadigt på de större statliga vägarna i kommunen, särskilt under pandemiåren då fler nyttjade sina fritidsboenden för distansarbete. De större statliga vägarna i kommunen är inte dimensionerande och anpassade för dagens trafikflöden, särskilt ur trafiksäkerhetssynpunkt. En fortsatt ökning av fast- och deltidsboende befolkning kommer att förvärra problemen. De större statliga vägarna väg 77, väg 76, väg 280 och väg 283 måste uppgraderas till trafiksäkra 80-vägar. Norrtälje kommun anser att detta behov måste pekas ut och belysas i regionplanen.

Ett förhållningssätt för utveckling av spårsystemet är att säkerställa mark för utveckling av järnväg, spår och lokalbanor. Norrtälje kommun delar regionens syn i att det är viktigt att säkerställa mark för en sådan utveckling och ser det därför som anmärkningsvärt att Roslagsbanan till Rimbo inte finns med vare sig i strukturkartan eller plankartan.

Norrtälje kommun se det som olyckligt att kommunen inte omfattas av det regionala cykelnätet och inte finns med på kartan över utpekade regionala cykelstråk. Den karta som redovisas har ett tydligt monocentriskt perspektiv där endast cykelpendling in till den centrala regionkärnan värdesätts. En allvarlig konsekvens av denna prioritering har blivit, och kommer fortsatt innebära, att Norrtälje kommun och mer glesa områden i Stockholms län blir bortprioriterade av Region Stockholms och Trafikverkets planering och investering för gång- och cykelinfrastruktur. I nuläget saknas vägrenar eller separering av gång- och cykeltrafik längs med i stort sett samtliga större statliga vägar i kommunen samtidigt som trafikflödena är höga vilket skapar låg trafiksäkerhet och dåliga incitament för hållbara resor på landsbygden. I stora delar av kommunen och i flera av kommunens orter finns potential för fler resor med gång och cykel, men då behöver kommunen vara en del av den regionala cykelplaneringen. Behovet av gång- och cykelvägar gäller till stor del kortare sträckor för att möjliggöra resor till busshållplatser, för- och grundskolor samt närmsta serviceort.

Det finns och kommer även fortsätta finnas en stor efterfrågan hos regionens invånare i att kunna bo på landsbygden, ex. genom permanentning av fritidshus. I stället för att enbart peka ut en sådan livsstil som ohållbar bör regionplanen ta hänsyn till detta och ha ett tydligare angreppssätt för hur hållbara resor i mer perifera delar av regionen kan se ut. Det är av stor vikt att landsbygdsnoder och serviceorter förses med kollektivtrafikförbindelser så att de lokala trafiksystemen kan ansluta till det. Utveckling av transportsystemet har också stor betydelse för möjligheten att främja folkhälsa samt erbjuda vård och omsorg på lika villkor i hela den vidsträckta kommunen.

Norrtälje kommun önskar ha en fortsatt dialog med regionen och trafikförvaltningen angående fortsatt utredning av förutsättningarna för Östernäs som replipunkt i stället för Furusund. På grund av avstånd mellan buss och båt är Furusund inte lämplig som replipunkt. Det skulle behövas en linjeomläggning av linje 631 så att dagens ringlinje på Rådmansö delas upp i två nya linjer; en linje för södra respektive norra Rådmansö. Vid Östernäs brygga kan investeringar i vändmöjlighet och signalreglering behövas. Att utse

Östernäs som replipunkt skulle reducera restiden med cirka 20-30 minuter från utanförliggande skärgård till Norrtälje stad.

Grönstruktur

Norrtälje kommun värdesätter att den regionala grönstrukturen och de gröna kilarna har utvecklats i det nya planförslaget. Norrtälje är en kommun med många naturområden med både biologiska och rekreativa värden och ser betydelse i att det synliggörs i den regionala utvecklingsplanen. För att planen ska vara vägledande ser Norrtälje kommun dock att regionen behöver ge tydligare beskrivningar av vilka värden den utpekade grönstrukturen motsvarar. Det beskrivs i planförslaget att grönstrukturen utgör ett nätverk av natur- och kulturmiljöer i form av skogar, ängar, hagar, betes- och jordbruksmarker, parker, grönstråk, sjöar och vattendrag. Av kartan är det dock svårt att uttyda vilka värden som återfinns var och vilka underlag som ligger till grund för den utpekade grönstrukturen. Det finns exempelvis områden med höga rekreativa värden och områden av riksintresse för kulturmiljövården som inte omfattas av grönstrukturen i kartan. Det går inte heller att utläsa vilka särskilda värden som finns i en värdekärna jämfört med en grön kil så att det blir tydligt vad skillnaden mellan dessa kategorier är. Det gör att det blir svårt att förstå vilka värden regionen ser att kommunen behöver ta hänsyn till. Kommunen önskar tydligare vägledning i hur den regionala grönstrukturen ska förstås och hur den bör hanteras i kommande planering.

Av plankartan utläser Norrtälje kommun att de gröna kilarna inom kommunen ska förstås som förgreningar av Angarnkilen. Det är dock inte helt tydligt hur kilarna hänger ihop i olika förgreningar och vilka gröna kilar i regionen som de gröna kilarna och värdekärnorna i kommunen är del av. Då Norrtälje kommun är så pass stor till ytan blir skalan på de gröna kilarna också olika i olika kommuner. Det finns fortfarande stora områden i Norrtälje kommun som inte omfattas av de gröna kilarna. Hur dessa ska förstås vore bra att tydliggöra i planförslaget.

För Norrtälje kommun som inte haft utpekade gröna kilar tidigare är det även intressant att veta mer om vad detta innebär i form av mellankommunala samarbeten. Kommunen ser positivt på samverkan inom de olika kilarna. Om kilarna sträcker sig över stora geografiska områden, som ex. Angarnkilen med olika förgreningar, kan det dock vara värt att fundera över om en utveckling i norra Norrtälje ska kräva en konsekvensbedömning för hela kilen samt samråd med övriga kommuner längs kilen. Beroende på hur kilarna benämns och hur de hänger ihop ser Norrtälje kommun att en översyn av förhållningssätten kan behövas.

Vidare är det anmärkningsvärt att värdefull blåstruktur, marina och limniska värden inte synliggörs mer i planförslaget. Det beskrivs visserligen i planen att grönstrukturen även innefattar sjöar och vattendrag, men marina värden och rekreativa värden längs kusten saknas. Närheten mellan stad och natur och tillgången till värdefulla natur- och kulturmiljöer är aspekter som lyfts som styrkor för Stockholmsregionen. Det framgår också av planförslaget att grönstrukturen även innefattar rekreativa värden och friluftsliv.

Då bör även skärgårdens värden synliggöras mer, både med de marina biologiska värden som finns samt det stora värdet för friluftsliv och besöksnäring.

För att ge konkreta synpunkter på de redovisade grönstrukturerna och de gröna kilarna behöver kommunen få ta del av de underlag som ligger till grund för utpekandet. Kommunen har tagit fram egna analyser av grön infrastruktur och ser vikt i att ha en fortsatt dialog med regionen kring vilka värden som finns, vad som kan anses som regionalt viktig grönstruktur och hur den bör redovisas i Norrtälje kommun. Norrtälje kommun ser att ett par särskilda möten om grönstruktur mellan samråd och granskning vore värdefullt för att gemensamt titta närmre på detta.

Teknisk infrastruktur

Norrtälje kommun anser att de övergripande förhållningssätt som ges för utveckling av den tekniska infrastrukturen generellt är bra skrivna. Kommunen delar regionens syn på att det är viktigt att ny teknisk infrastruktur samplaneras med bebyggelseutvecklingen. En långsiktig och mer förutsägbar planering i stort ger också bättre förutsättningar för anpassning. Kommunen vill också tillägga att marginalkostnaden för utbyggnad av infrastrukturen bör beaktas vid jämförelse mellan utbyggnad av olika områden.

Det är även bra att behovet av skyddsavstånd lyfts för att säkerställa befintliga anläggningars funktion och framtida utveckling. Norrtälje kommun ser att beredskapsfrågan med fördel kan lyftas kopplat till skrivningen om att utveckla robusta och resilienta tekniska försörjningsystem. Kommunen ser även att jordbruksmark bör nämnas i skrivningen om att nya anläggningar och ledningar bör planeras med varsamhet om befintliga natur- och kulturmiljövärden.

Vad gäller vattenförsörjning ser Norrtälje kommun att en skrivning om tekniskt vatten med fördel kan läggas till som ett sätt att reducera behovet av dricksvatten. Något annat som kommunen ser kan läggas till som ett förhållningssätt för att främja en robust vattenförsörjning är utveckla en teknik för mer energisnål rening av vatten, då både rening av dricksvatten och spillvatten är energikrävande.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan

Norrtälje kommun anser att det är bra att regionen ger uttryck för en vilja att gemensamt kraftsamla för Stockholmsregionens utveckling och att det finns en tydlig ansats för genomförandefrågor i planförslaget. Att tydliggöra vad och hur respektive aktör kan bidra när den regionala utvecklingsplanen ska omsättas i praktiken är dock viktigt. Formuleringen att ”Stockholmsregionens aktörer ska…” visar på komplexiteten och vikten av att flera aktörer samverkar om de uppsatta målen ska kunna nås. Samtidigt behöver det bli mer konkret vad som ska göras, när och vem som har ansvaret för olika områden. Ansvarsfördelningen mellan Region Stockholm och kommunerna bör exempelvis tydliggöras i frågor gällande utveckling av landsbygdsnoder, kärnöar och replipunkter.

Norrtälje kommun ser att rådslaget och årliga möten kring regionplanens genomförande kan vara ett sätt att gemensamt hjälpas åt att omsätta regionplanen i praktiken. För att lyckas ser kommunen dock att mål och prioriteringar behöver göras mer konkreta och avgränsade, att regionplanen är mer framåtsyftande och att det tas gemensamma beslut om investeringar. Representationen vid rådslag och årliga möten behöver också tydligt avspegla de som har ansvar och kan påverka utfallet. Behov av samverkan kopplat till andra nationella och regionala utvecklingsarbeten behöver också klargöras.

Sjukvård och omsorg i Norrtälje - Direktionen (KSON)

§ 101

Dnr KSON 2024-202

Yttrande över remiss ny regional utvecklingsplan Stockholmsregionen

Sammanfattning av ärendet

Kvalitetsledare [redacted] föredrar ärendet.

Den regional utvecklingsplanen (RUFS 2050) upphör att gälla oktober 2026. Region Stockholm har tagit fram förslag till ny regional utvecklingsplan 2060 som skickats ut på remiss för samråd. Kommunalförbundet besvarar remissen gemensamt med Norrtälje kommun, Norrtälje Energi och Norrtälje Vatten och Avfall. Region Stockholms förslag till regional utvecklingsplan 2060 har en vision om att stockholms-regionen ska vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i.

Visionen konkretiseras i tre övergripande mål med önskvärt läge 2060: En jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö En ledande kunskaps- och tillväxt-region En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp. Kommunalförbundet ställer sig bakom kommunens övergripande synpunkter och bedömningar om regional utveckling inom transportsystem, infrastruktur, fler-kärnighet och att Norrtälje stad bör ses som en regional stadskärna. Utveckling inom dessa ger förutsättningar för att möta de utmaningar som finns inom kommunal-förbundets ansvarsområden, hälsa, vård och omsorg i en vidsträckt landsbygds- och skärgårdskommun. Det ger långsiktigt hållbara förutsättningar för Norrtälje sjukhus som är region Stockholms nordligast belägna akutsjukhus. Sjukhusets lokalisation är också av stor betydelse i ett kris- och beredskapsperspektiv.

Beslut

Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande över remiss angående ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen och att ställa sig bakom Norrtälje kommuns gemensamma yttrande.

Deltar ej i beslutet

[redacted] (M), [redacted] (M), [redacted] (M), [redacted] (M) och [redacted] (M) deltar ej i beslutet.

[redacted] (SD) deltar ej i beslutet.

[redacted] (L) deltar ej i beslutet.

Sjukvård och omsorg i Norrtälje - Direktionen (KSON)

Protokollsanteckning

[redacted] (M), [redacted] (M), [redacted] (M), [redacted] (M) och [redacted] (M) protokollsanteckning enligt följande:

"Moderaterna deltar inte beslutet med hänvisning till att vi gör en samlad bedömning om en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen i ett senare skede."

[redacted] (SD) och [redacted] (SD) lämnar protokollsanteckning enligt följande:

"Sverigedemokraterna har tidigare lyft fram att den nya regionala utvecklingsplanen inte tar tillräcklig hänsyn till de aktuella förutsättningarna och folkets vilja. Dessutom har vi framhållit att avsaknaden av en realistisk vision försvårar regionens förmåga att hantera framtida problem.

Avsaknaden av ett tydligt ställningstagande för att skydda skärgården från vindkraft, samt det bristande erkännandet av Bromma och Arlandas betydelse för regionen, liksom det ökade antalet bilresor, utgör enligt oss stora brister i utvecklingsplanen. Dessa frågor är avgörande för regionens framtida utveckling och borde ges högre prioritet.

Vi är positiva till förvaltningens yttring att beredskapsperspektivet behöver framhävas i större utsträckning. Däremot motsätter vi oss det förvaltningen nämner om klimat-spekulativa utfall och att regionutvecklingsplanen ska ha "förväntade flykting-strömmar" i åtanke. Eventuella framtida flyktingströmmar har i sig en påverkan på det lokala klimatet och miljön i regionen och behöver vid behov en djupgående analys inför framtiden, men är i dagsläget av icke-betydelse när regionen står inför stora utmaningar i närtid som behöver adresseras.

Förvaltningen framhäver vidare att planen behöver tydliggöra hur den främjar klimatmålen och att tydligare riktlinjer kring hur klimatneutralitet ska uppnås bör presenteras samt att planen kan tydliggöra kopplingen till Klimatfärdplan 2050. Förvaltningen poängterar att samrådsförslaget lyfter Stockholmsregionen som framstående i den gröna omställningen. Att ytterligare fokus då bör läggas på detta arbete när Region Stockholm redan ligger i framkant riskerar att förbise de faktiska problem regionen står inför.

Med detta i åtanke kommer Sverigedemokraterna ej delta i beslutet."

[redacted] (V), [redacted] (V) och [redacted] (V) lämnar protokollsanteckning enligt följande:

"Vänsterpartiet har som samarbetsparti till mittenstyret i Region Stockholm varit med och förhandlat fram förslaget till ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm.

Några av våra synpunkter har vi fått gehör för, andra inte. Några av Vänsterpartiets viktigaste prioriteringar under förhandlingarna har handlat om att Klimatomställningen bör ha en mer framträdande roll, det behövs ett större fokus på minskad biltrafik och ökad framkomlighet för kollektivtrafiken, ett tillägg av ett kapitel som tar grepp om Grundskola och gymnasiets roll för regionens utveckling, förutsättning för innovation, tillväxt och god folkhälsa.

Vi har också lyft vikten av en Jämlik och inkluderande vård. En förutsättning för jämlik och inkluderande vård är att primärvården, viss öppenvård och tandvård finns geografisk spridd i hela regionen. Därför behöver målsättningar i RUFS verka för en geografisk närhet till primärvården i hela regionen. Till den nära vården räknar Vänsterpartiet vårdcentral och öppenvård inkluderande öron-näsa-hals, gynekologi, mammografi, BUMM, hud, psykiatri för barn, unga och beroende.

För KSON:s del handlar det inte bara om att värna Norrtälje sjukhus, utan även att långsiktigt kunna erbjuda vård i de perifera delarna av regionen till exempel vårdcentraler, barnmorskemottagningar och familjecentraler. Det innebär en bättre tillgång till hudsjukvård, mammografi och tillgång till specialistpsykiatri för invånare i Norrtälje kommun. Vänsterpartiet menar att det också är viktigt att värna ambulansens och helikopterns placering för att kunna erbjuda tillgång till snabbt omhändertagande i länets ytterkanter. Perifer placering av vårdenheter är också en del i en robust vårdapparat som fungerar i händelse av krig eller kris."

Beslut skickas till

Region Stockholm (registrator.rlk@regionstockholm.se)
Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)
Norrtälje kommun samhällsbyggnadskontoret (plan@norrtalje.se)
Norrtälje kommun [redacted]

[redacted]

Region Stockholm

Dnr RS 2024.0344

STONO 2024.013

Yttrande från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms samråd om regional utvecklingsplan

Sammanfattning av våra synpunkter

- Den Regionala utvecklingsplanens (RUFS) viktigaste funktion är att utgöra en gemensam regional målbild som kan användas i samtalen med de statliga myndigheterna och övriga aktörer.
- En framåtsyftande strukturkarta som beskriver en målbild för regionens önskvärda utveckling är nödvändig. Strukturkartan ska ange struktur för framtida transportinfrastrukturutveckling och visa behov av utveckling av tekniska försörjningssystem.
- Prioriteringar och beskrivningarna av vad Stockholmsregionen ska göra behöver fokusera på de mellankommunala och regionala frågorna.
- Det är positivt att det finns en ansats att hantera planens genomförandefrågor. Inför genomförandet av så kallade rådslag är det nödvändigt att prioriteringarna är tydliga och avgränsade. Rådslaget ska hantera regionala frågor som kräver gemensam kraftsamling.

Stockholm Nordost är en frivillig sammanslutning av kommunerna i nordost dvs Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Stockholm Nordosts kommuner har närmare 270 000 invånare. Samarbetet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regionen, med stark tillväxt och förbättrade kommunikationer i ett sammanhållet system. Stockholm Nordost har sex prioriterade frågor som den regionala utvecklingsplanen behöver hantera.

- **Bytespunkt Danderyd och förbättrad framkomlighet på E18** – En bättre kollektivtrafiknod med tunnelbana, Roslagsbana och bussar ger framtida utvecklingsmöjligheter för bytespunkt Danderyd som är en viktig koppling västerut mot Solna, Sundbyberg och Sollentuna. Även åtgärder på väg 77 behöver genomföras för att kunna avlasta E 18 och Norrortsleden.
- **Roslagsbanan till Arlanda** är en förutsättning för näringslivets fortsatta tillväxt och kompetensförsörjning, både nationellt och regionalt. En utveckling av Roslagsbanan, med förlängning till Arlanda och ny bytespunkt vid Norrortsleden, bidrar till ett mer robust och redundant kollektivtrafiksystem till och från flygplatsen och dess

arbetsplatser och skapar förutsättningar för fler hållbara marktransporter samt knyter samman regionala stadskärnor och skapar förutsättningar för en flerkärnig region.

- **Bättre framkomlighet på Norrortsleden** behövs för att binda samman regionen. Norrortsleden möjliggör en effektiv kollektivtrafik med buss och knyter ihop regionala stadskärnor. Förbättrad framkomlighet på Norrortsleden kommer att bli nödvändigt när Förbifart Stockholm öppnar och riskerar att ytterligare öka belastningen på en redan ansträngd tvärled.
- **Kapacitetsstark kollektivtrafik** behöver knyta samman de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och vidare västerut. Idag saknas möjligheten att göra effektiva kollektivtrafikresor mellan dessa målpunkter.
- **Sjötrafik** kan avlasta ansträngd landinfrastruktur och bidra till att utveckla skärgården. Det finns goda möjligheter till utveckling av vattenvägarna både för gods och persontransporter.
- **Regional cykling** och infrastruktur för denna behöver utvecklas som ett komplement till kollektivtrafiken. En viktig del i en utbyggd regional cykelinfrastruktur är den är trafiksäker och når viktiga mål- och bytespunkter. Då skapas förutsättningar för hållbara val och effektiva resmönster.

Vision, mål och prioriteringar

- ***Den Regionala utvecklingsplanens (RUFS) viktigaste funktion är att utgöra en gemensam regional målbild som kan användas i samtalen med de statliga myndigheterna och övriga aktörer.***
- ***En framåtsyftande strukturkarta som beskriver en målbild för regionens önskvärda utveckling är nödvändig. Strukturkartan ska ange struktur för framtida transportinfrastrukturutveckling och visa behov av utveckling av tekniska försörjningssystem.***

Stockholm Nordost bedömer att målen i väsentligt bidrar till den övergripande visionen att vara Europas mest attraktiva storstadsregion.

RUFS 2060 ska fokusera på frågor kring vilka regionens aktörer behöver kraftsamla och synliggöra dessa frågor för att ge tydliga styrsignaler och möjliggöra ett genomförande i en strukturerad samverkansprocess. Dessa är:

- tillgänglighet i transportsystemet, som grund för en funktionell och växande arbetsmarknadsregion som bidrar till tillväxt genom god kompetensförsörjning och ökad sysselsättning,
- infrastruktur och tekniska försörjningsfrågor som bidrar till att regionen kan vidareutvecklas hållbart och robust samt
- trygghets- och beredskapsfrågor.

Samrådsförslaget saknar framåtriktning och utvecklingen av det regionala transportsystemet ges litet utrymme i samrådsförslaget, medan målbilden för den regionala bebyggelsestrukturen ges relativt stort utrymme. Det är anmärkningsvärt då transportsystemets utveckling och regional tillgänglighet är några av de stora utmaningarna som regionens aktörer behöver kraftsamla kring. I den regionala utvecklingsplanen är det angeläget att bejaka alla transportsätt. Bil, kollektivtrafik i alla dess former, cykel osv är viktiga för att regionen ska fungera. Människors frihet att själva bestämma över vad som passar var och en är viktig för att få såväl arbete som fritid att fungera. Att inte lyfta viktiga

investeringar i till exempel tvärförbindelser riskerar att skada tillgänglighet och framkomlighet för stockholmarna.

Stockholmsregionens transportsystem är störningskänsligt och påverkar många, såväl privatpersoner som verksamhetsutövare och näringsliv. Även attraktionskraften för att locka nya etableringar och besökare påverkas. Utvecklingen av infrastruktur behöver därför samordnas med bostadsutveckling och tillväxt. Då möjligheten att bosätta sig i regionen, pendla med rimliga restider, genomföra fritidsresor, transportera varor och gods och samtidigt klara klimatutmaningar och en god tillgänglighet är särskilt viktiga frågor för regionens fortsatta attraktivitet.

Det medför ett stort behov av att utveckla samverkan mellan Region Stockholm, kommunerna och Trafikverket, inte minst i Stockholmsregionen där transportsystemet och planeringsförutsättningarna är komplexa. Det behöver synliggöras tydligt i RUFS 2060 så att utvecklingsplanen kan utgöra underlag för den nationella infrastrukturplaneringen. Samrådsförslaget saknar en utvecklad inriktning om den regionala utvecklingsplanens roll i länsplaneprocessen, inte minst med anledning av att Region Stockholm är upprättare av båda planerna. Den regionala utvecklingsplanen skulle kunna ses som ett betydelsefullt underlag i arbetet med framtagande av länsplanen.

Stockholm Arlanda Airports funktion och koppling till sysselsättning, attraktionskraft och tillgänglighet behöver förtydligas. Åtgärder behöver tydliggöra hur regionens aktörer kan kraftsamla kring utveckling av Stockholmsregionens internationella tillgänglighet genom flygplatsens funktion, dess betydelse som arbetsplats samt hur kollektivtrafiken till och från Arlanda behöver förbättras.

För att tydliggöra prioriteringar för transportsystem och andra tekniska försörjningssystem behöver strukturkartan utvecklas och redovisa en gemensam målbild på en övergripande nivå. Förslaget till strukturkarta speglar inte de åtgärder som redovisas för de olika prioriteringarna, tex behovet av förbättrade kommunikationer mellan regionala stadskärnor.

Rumslig utveckling och plankarta

- ***Prioriteringar och beskrivningarna av vad Stockholmsregionen ska göra behöver fokusera på de mellankommunala och regionala frågorna.***

Det är positivt att RUFS 2060 även fortsatt håller fast vid inriktningen om en flerkärnig regional struktur och vidareutveckling av de regionala stadskärnorna. Det behöver dock tydligare framgå i RUFS 2060 att en flerkärnig rumslig inriktning inte enbart syftar till att skapa förutsättningar för arbete, service och boende samt ett effektivare markutnyttjande i stadskärnorna. Det främsta syftet med regional betydelse är att styra investeringar och utveckling till de regionala stadskärnorna så att de ges förutsättningar att utvecklas till målpunkter, som i sin tur kan bidra till att avlasta det radiella transportsystemet genom minskad efterfrågan på resor in och ut från centrala regionkärnan och på så sätt bidra till att det befintliga transportsystemet kan nyttjas mer effektivt.

Strukturkarta med sikte på år 2060 saknar en målbild för transportsystemet i sin helhet men främst för hur den regionala flerkärniga utvecklingen ska understödjas genom

transportsystemet. Strukturkartan saknar koppling till utredda behov i Region Stockholms Kollektivtrafikplan 2050. RUFS 2050 redovisar behov av förbättrad tillgänglighet mellan de regionala målpunkterna, den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik respektive Arlanda-Märsta. Det är underligt att det behovet inte redovisas för 2060. Utifrån skrivningarna om behovet av förbättrad kollektivtrafik i tvärförbindelserna behöver även bytespunkt Danderyd behandlas.

Om plankartan ska behålla detaljeringsnivån såsom den presenteras i samrådsförslaget behöver Region Stockholm vara mer lyhörd för kommunernas synpunkter. Kommunerna har planmonopol och bestämmer om hur bebyggelseutvecklingen kommer se ut i regionen. Det är därför viktigt att bejaka och beakta kommunernas planer för byggnation i en regional utvecklingsplan samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske. Utvecklingsplanen bör därför vara mer flexibel och öppen för de vägval som kommunerna gör och inte skapa inlåsningseffekter genom avgränsningar. Ju mer detaljerad en plankarta blir desto mer behöver en sådan återspegla kommunernas översiktsplaner. Det skapar onödiga oklarheter när den regionala kartan inte överensstämmer med kommunens översiktsplan.

Stockholm Nordost saknar i kartan kopplingar till övriga regioner. Det finns anledning att peka ut viktiga målpunkter utanför länet såsom exempelvis Uppsala.

Gemensamt ansvar för regionens utveckling och form för samverkan

Det är positivt att det finns en ansats att hantera planens genomförandefrågor. Inför genomförandet av så kallade rådslag är det nödvändigt att prioriteringarna är tydliga och avgränsade. Rådslaget ska hantera regionala frågor som kräver gemensam kraftsamling.

För att nå regionens högt uppsatta mål krävs samverkan och beslut om finansiering. Avsaknad av en stark viljeinriktning samt finansieringsbeslut om nödvändig transportinfrastruktur skapar otydlighet och osäkerhet hos både offentliga och privata samhällsaktörer. Ett viktigt första steg är att göra den regionala planen mer framåtsyftande och bjuda in till en gemensam kraftsamling kring genomförandet.

[redacted], Ordförande Stockholm Nordost 2024

NORRTÄLJE KOMMUN

2023-10-16

RUFS 2060 – Norrtälje kommuns prioriteringar

Överensstämmelse mellan RUFS plankarta och kommunens ÖP
RUFS 2060 behöver tydligare överensstämma med kommunens planering och syn på utveckling så som det beskrivs i översiktsplanen. Norrtälje kommun arbetar med att ta fram en ny översiktsplan, ÖP 2050, den bör regionen ta hänsyn till i nya RUFS. I plankartan för RUFS 2050 är Norrtälje till stor del markerat som landsbygd trots att det finns en stor variation av bebyggelseområden, landsbygdsområden och skärgård. I nuläget stödjer inte RUFS 2050 Norrtälje kommuns ambitioner att växa och att fortsätta bygga bostäder för nuvarande och blivande kommuninvånare. För att plankartan ska vara vägledande behöver bebyggelseområden, befolkningskoncentrationer och strukturer synliggöras. Rimbo och Hallstavik är större orter som bör redovisas som kommundelscentrum i stället för landsbygdsnoder. Älmsta och Bergshamra bör fortsatt ses som landsbygdsnoder.

Landsbygd, skärgård och kustsamhället
Norrtälje kommun har varierande karaktär och skiljer sig från flera av de andra kommunerna i Stockholmsregionen. Landsbygden, skärgården och kustsamhället är tre olika sammanhang med olika utmaningar och olika förutsättningar för den fysiska planeringen vilket bör tydliggöras. Landsbygds- och skärgårdsperspektivet kan utvecklas mer som en regional resurs. Det är inte enbart tätortsboende som attraherar människor idag utan landsbygden, skärgården och mindre orter ökar i popularitet.

I Norrtälje kommun är majoriteten av bostäder och fritidshus disponerade av deltidsboende och antalet invånare varierar markant över året. Kommunens drygt 65 000 invånare kan under perioder uppgå till närmare 150 000 invånare med deltidsboende, fritidsboende och besökare. Detta skapar en komplexitet i att balansera boendebehov, samhällsstrukturer och infrastruktur samt kräver uppmärksamhet för att skapa en hållbar och sammanhållen livsmiljö för både permanenta och tillfälliga invånare. Landsbygdsnoder och serviceorter har viktiga funktioner som gemenskapsknutpunkter med tillgång till nödvändiga tjänster och transporter. Norrtälje kommun efterfrågar en översyn av definitionen av landsbygdsnod och ser att landsbygdsnoder och serviceorter behöver få en tydligare inkludering i kollektivtrafikplaneringen.

Kärnöar och replipunkter
Det krävs prioriterade åtgärder för kärnöar och replipunkter då de har stor betydelse för kustsamhällen och skärgårdens hållbara tillväxt. Det behövs också tydliga definitioner av begreppen samt en tydlig ansvarsfördelning mellan regionen och kommunerna för hur kärnöar och replipunkter ska tas om hand och utvecklas. För kärnön Gräskö är idag Furusund replipunkt. För att skapa snabbare förbindelser för hela resan till Norrtälje stad behöver Österna̋s i stället utses till replipunkt.

Cykel och trafiksäkerhet på landsbygden
Gång- och cykelinriktningen i RUFS 2050 och i den tillhörande regionala cykelplanen syftar

till att skapa en sammanhållen cykelutveckling i länet, men endast stråk för arbetsresor inom den centrala regiondelen pekas ut. En allvarlig konsekvens av denna prioritering har blivit, och kommer fortsatt innebära, att Norrtälje kommun och mer glesa områden i Stockholms län blir bortprioriterade av Region Stockholms och Trafikverkets planering och investering för gång- och cykelinfrastruktur. I nuläget saknas vägrenar eller separering av gång- och cykeltrafik längs med i stort sett samtliga större statliga vägar i kommunen samtidigt som trafikflödena är höga vilket skapar låg trafiksäkerhet och dåliga incitament för hållbara resor på landsbygden. I stora delar av kommunen och i flera av kommunens orter finns potential för fler resor med gång och cykel, men då behöver kommunen vara en del av den regionala cykelplaneringen.

Vidare beskriver inte RUFS 2050 brister och behov på statligt vägnät för länets yttre delar. De större statliga vägarna fyller inte längre sin trafikuppgift och särskilt eftersatt är standard och trafiksäkerhet på väg 77, väg 76 och väg 283. Med en växande befolkning, ett stort antal fritidsboende och många arbetspendlare är det nödvändigt att Norrtäljes förutsättningar och behov av förbättrad väginfrastruktur lyfts fram i RUFS 2060 och kommande länsplaner så att även Norrtälje kan få högre regional tillgänglighet och möjligheter till tillväxt, utöver en högre trafiksäkerhet.

Hållbara transporter
Norrtälje kommun ligger i Stockholmsregionens periferi och har mycket att erbjuda regionen i form av jordbruksmark, naturområden, skärgård och friluftsliv. Den kanske största utmaningen när det kommer till klimat är transporter i kommunen. För att öka andelen hållbara transporter i regionen är det viktigt att Norrtälje kommun inkluderas i regionens transportplanering, trots att det är långa avstånd inom kommunen och att kommunen har lite andra förutsättningar än andra kommuner i regionen. Norrtälje kommun behöver kopplas ihop med övriga regionen så att arbetspendlare och andra resenärer kan ta sig inom samt till och från kommunen på ett hållbart sätt. Bättre framkomlighet på Norrortsleden behövs för att binda samman regionen, möjliggöra en effektiv kollektivtrafik med buss och knyta ihop regionala stadskärnor. Regionalt och mellankommunalt samarbete är en förutsättning i arbetet med klimatfrågor i regionen, det kan inte lösas i varje enskild kommun.

Gröna kilar
I RUFS 2050 saknas gröna kilar för Norrtälje kommun. Norrtälje kommun ser positivt på om regionen kan beskriva regionalt värdefull grönstruktur även i Norrtälje kommun i RUFS 2060 samt ge vägledande ställningstaganden för hur grönstrukturen ska förstås och hur den bör hanteras i kommande planering.

Processen framåt
Norrtälje kommun ser fram emot att ta del av samrådsförslaget och vill gärna att regionen presenterar förslaget för kommunen under samrådsprocessen så att Norrtälje kommun även fortsatt kan vara delaktiga i processen med att ta fram den nya regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen.